

Neem 'big pharma' dubbele monopolie-positie af

De farmaceutische bedrijven zoals ze nu bestaan hebben we helemaal niet nodig.

ILLUSTRATIE HONG LI/GETTY IMAGES

Joost Smiers: Politiek wetenschapper, coauteur van *Macht van de megaonderneming. Naar een rechtvaardige internationale economie* (Uitgeverij Van Gennep, 2016).

Wij burgers betalen de rekening voor peperdure medicijnen. Maar die zijn het gevolg van een pervers systeem waar we van af moeten – en kunnen, stelt Joost Smiers.

PAROOL

Er gaat bijna geen dag voorbij of we worden opgeschrikt door prijzen van medicijnen die de pan uitvliegen. Schandelijk! Hoe durven ze? Het antwoord op de vraag hoe de farmaceutische industrieën het lef hebben om hun prijzen torenhoog op te schroeven is niet zo ingewikkeld: ze zijn gezegend met een monopolie op de markt, waardoor ze hun prijzen kunnen stellen op het niveau van wat de

gek ervoor geeft.

Die 'gek' is de medemens die zonder het nieuwe medicijn in elk geval zal sterven, en mét hopelijk zal blijven leven. Die 'gek' zijn wij allemaal, als burgers, die, via onze premies voor de zorgverzekering, de rekening van de gierend uit de hand gelopen prijzen voor medicijnen gepresenteerd krijgen. Die 'gek' is ook de arts die zich laat omkopen door big pharma.

Klip en klaar

We kunnen natuurlijk schande roepen, maar of dat wat uitmaakt? De stand van het maatschappelijke debat tot nu toe lijkt te zijn dat er niet veel uitgericht kan worden tegen het prijsbeleid van farmaceutische industrieën. We hebben ze nodig, dus we moeten betalen.

De grote - en misschien onverwachte - vraag is of we de farmaceuten zoals die nu bestaan werkelijk nodig hebben. Het antwoord is klip en klaar: natuurlijk niet. Waarom niet? Hoe je het ook wendt of keert, het zijn monopolisten; dat werkt schandelijk gedrag in de hand.

Wat het nog erger maakt, is dat de farmaceuten hun positie kunnen versterken doordat ze intellectuele eigendomsrechten hebben op 'hun' medicijnen. Dat geeft hun een tweede monopolie, namelijk op kennis. Hoe dom kunnen we als samenleving zijn om bedrijven die we nodig hebben voor onze volksgezondheid op te sieren met twee monopolies? Dat vraagt om pervers gedrag, dus ook peperdure medicijnen.

De oplossing om hiervan af te komen is minder moeilijk dan gedacht. We gaan een radicale splitsing aanbrengen tussen enerzijds het onderzoek naar nieuwe medicijnen en anderzijds

het fabriceren van medicijnen.

Het onderzoek wordt voortaan verricht in aparte onderzoeksinstituten, betaald uit publieke middelen. Het geld daarvoor komt grotendeels uit wat we bij de apotheek neerleggen voor het aanschaffen van medicijnen. De kennis die dit onderzoek oplevert is vrij beschikbaar; het is immers betaald uit de publieke middelen, dus met ons geld. Dus weg met de patenten, weg met het privatiseren van onze kennis.

Absurde salarissen

Het voordeel hiervan is tegelijk dat onderzoekscapaciteit maximaal gebruikt wordt en kennis verder ontwikkeld kan worden zonder dat een industrie dit, door het bezit van patenten, kan verbieden. Met die verworven kennis kunnen veel middelgrote bedrijven aan de slag om medicijnen te vervaardigen. Die hebben geen dominante positie meer op de markt, dus kunnen ze ook niet meer absurde salarissen en bonussen betalen aan hun leidinggevenden.

Het eind van het liedje is dat medicijnen voortaan een fractie zullen kosten van wat we er nu voor moeten betalen. Wat we dus in feite doen, is de macht van aandeelhouders en monopolistische bedrijven tenietdoen en de zeggenschap teruggeven aan ons, als burgers.

Het gaat over onze gezondheid; daar kunnen we heel goed zelf over beslissen en hebben we de huidige farmaceutische industrieën niet voor nodig.